

MÁSKÉPP A KÁBITÓSZEREKRŐL

A HUMANITÁS Ifjúságvédelmi Egyesület belső jegyzete.
Készült a MÁSKÉPP – általános drogprevenciós program keretében.

Budapest, 1996.

Írta és szerkesztette: Dr. Szeles Géza, Gróf Norbert

Lektorálta: Dr. Arató Géza

Külön köszönet: J.K., P.Á., Kátay Gabriella, Egri Anikó, Magyar Mária,
Keszei Viktória, Schweickhardt Szilvia, Leszák Veronika,
Sziget Kft., A Humanitás IVE esetei,
Humanitás IVE – Nyíregyháza,
Varga Valéria, Zsitkovszky Sándor

Tipográfia: Rocket Design Group

Felhasznált irodalom: A szerelem füveskertje,
Kábítószer megelőzés – tanári kézikönyv,
Hobo Sapiens,
Magyar Narancs

Várjuk észrevételeiteket a kiadvánnyal kapcsolatban és egyéb kérdéseiteket a lenti címen, valamint a Diákszigeten és más nagyobb rendezvényeken fel-
lelhető sátrainkban.

HUMANITÁS Ifjúságvédelmi Egyesület

Levél cím: 1035 Bp., Kiskorona u. 14.

Telefon: 06 (60) 319-199

2013.06.02.

Előszó

*Let me tell you
man*

„Furcsa a nép, ha idegen vagy,
Csúnyák az arcok, ha egyedül jársz.
Rosszak a nők ha nem kellesz,
Csapdák az utcán, ha kiborultál.
Más mint ők – Arcokat hoz az eső.
Más mint ők – Neved elmossa az idő.
Más mint ők. Más mint ők.”

*People are Strange
Jim Morrison*

A következőkben megpróbáljuk sorra venni a leggyakrabban használt „illegális kábítószerket” részletesen, fajták szerint, néhány használói vallomással fűszerezve. Hiányt pótló kiadványunkkal nem reklámozzuk a kábítószerket, használati utasítást pedig végképp nem adunk, sokkal inkább tájékoztatni szeretnénk egy olyan problémáról, amely mind általánosabbá válik Magyarországon is napjainkban.

Néhány alapfogalommal kezdenénk, mielőtt rátérünk konkrétan a kábítószerek ismertetésére.

Az első kérdés az, hogy miért próbálják ki? Fontos megemlíteni a kábítószerek a „fiatalkori problémák” megoldásában és a szórakozáshoz szükséges lazaság elérésében játszott segítő szerepét. Ez az igazán veszélyes tulajdonsága, mert ez vezet nagyon sokszor a hozzászokáshoz. Az ugyan tévhit, hogy a kábítószerekre már az első kipróbálás után rá lehet szokni, de ha ez pozitív eredménnyel jár miért ne jöhetne a következő? Ugyan azért amiért a legális drogokat, a cigarettát és az alkoholt, kíváncsiságból a feszültség és magány oldására, hangulatjavításra, örömmérség és eufória elérésére. Lehetne sorolni tovább, tudjuk, hogy az emberek az alkoholfogyasztásukat is sokféleképpen magyarázzák. Nagyon lényeges az is, hogy a kezdeti szerhasználat kortársak, barátok körében történik, egymástól veszik át a mintát, és az együvé tartozás fontos rituáléja lehet a közös szerhasználat.

Pontosan úgy történik ez is, mint az első cigaretta kipróbálásakor. A kipróbáló részéről vágy a csoporthoz tartozásra, a csoport részéről bátorítás, de inkább nyomás az egyénre: ha hozzánk akarsz tartozni, akkor tedd azt, amit mi.

Ha kábítószer egy másképp megoldhatatlannak tűnő élethelyzetben gyógyír az egyén számára, vagy a számára fontos társas kapcsolatok megőrzésének eszköze, akkor a függőség kialakulásának, már jelentős kockázata van.

Ezzel már el is értünk a hozzá szokáshoz, a függőséghez. Ennek két fajtája van, az un. pszichikai és az un. fizikai függőség.

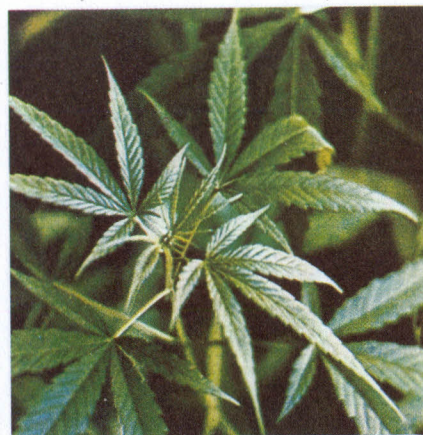
A pszichikai vagy lelki függőségnek, hozzá szokásnak az a lényege, hogy a szer használója az optimális közérzet állapotát csak az anyag bevitelével, elfüstölésével tudja elképzelni, illetve elérni. Ezt minden drog képes kiváltani (pl: fű, hasis, LSD, speed, extasy, kokain, crack). Egyes kábítószereknél az un. testi függőség is kialakulhat. Ez azt jelenti, hogy rendszeres használatkor a sejtek hozzá szoknak a droghoz és hiány esetén elvonási tünetek lépnek fel (pl.: fájdalom, erős rosszullet, súlyos esetben halál). Itt kell megemlíteni a tolerancia fogalmát ami azt jelenti, hogy a használatnak folyamatosan emelnie kell a használt anyag mennyiségét ugyanazon hatás elérése érdekében. Ezek a tünetek főleg az opiátokra jellemzőek (morfium, heroin).

Még egy fontos dolog merül fel a drogokkal kapcsolatban: a használóknál kialakuló tévhitek. Általában – ha egy átlagos drogossal beszélgetünk – az esetek döntő többségében elhangoznak az „ÉN SOHA SEM SZOKOM RÁ.”; „ÉN BÁRMIKOR LE TUDOK SZOKNI” mondatok. Pontosan azt mondják, amit az alkoholisták és a dohányosok. Ez szinte mindig tévedés, a téves helyzetmegítélésből adódik. Emberünk talán még magának sem valja be (vagy egyszerűen nem tudja), hogy már réges-régen rá szokott az anyagra és ekkor már igazán nehéz belőle kikeveredni.

Szerencsére nem szükségszerű, hogy a lágyabb drogokat kipróbálók idővel a keményebb kábítószerekre állnak rá, és függők lesznek, de az igaz, hogy a függők drogozásuk korábbi időszakában lágyabb szerekkel próbálkoztak. Itt sem lehet elhallgatni, hogy általában a kevésbé veszélyes illegális szerek használatát megelőzi az alkohol és a nikotin kipróbálása és rendszeres használata.

Ennyit az alapfogalmakról a teljesség igénye nélkül. Most pedig a törvényileg tilalmazott drogokról ugyancsak röviden néhány fontos ismeretet adunk közre.

Először kezdjük az un. cannabis származékokkal (fű, hasis). Ezeket könnyű vagy lágy drogoknak is nevezik.

Cannabis származékok

„Kendertől vörös szememet befelé fordítva mámoromban megélek magam mögött hagyva a világot.”

Nepáli Siva himnusz részl. XV. sz.

FORMÁJA:

A Cannabis 2-6 méter nagyságúra megnövő növény (cannabis sativa, indica, mexicana, americana) magyarul: indiai kender.

A **Marihuana** a növény szárának és leveleinek az összeőrölt formája (eredetileg a hasis mexikói neve de a '60-as, '70-es évek óta így épült be a köztudatba).

A **Ganja** a cannabis virágzó ágvégződései (ld. hasis).

A **Hasis** a cannabis virágzó ágvégződéseinek a gyantája.

KULTÚRTÖRTÉNET:

Indiában kb. 9000 éve használják, természetik, szent növényként tisztelik.

Kínában Kr. e. kb. 2400 évvel említik először írásban, gyógyászati célt szolgál. Majd kábítószerként használják, ópiummal keverve (keleti boldogságpírulák).

Kr. e. 1500 körül bukkan fel először Európában, germán törzsek használják kultikus célokra.

Hippi szubkultúrák újra felfedezik. Szerves része a Live fast – Love hard – Die young eszmékkel fémjelzett lázadó világmozgalomnak.

Az 1980-as években újra elterjed a használata, világszerte szerveződnek a legalizálását hirdető koncertek, megmozdulások, mozgalmak.

► MARIHUANA

(fű, grass, zöldség, spangli, tea, stb...)

Szívják pipában ill. cigarettába sodorva (spangli, füves cigi)

HATÁSAI:

- Szájszárazság, enyhe szédülés
- Feldobódottság érzés, nevető rohamok, „pörgés”, enyhe egyensúlyzavar, gátlások oldódása, szexuális, vizuális, és akusztikus érzékenység felfokozottsága, erős mozgás-kényszer, kitágult pupillák vagy enyhén bedagadt szem.
- Esetleges hallucinációk, illúziók

Pszichikai függőséget okoz, de a kemény drogok előszobájának nevezik. A kemény drog fogyasztók legalább 50 %-a kezdte cannabissal!

► HASIS

(has, csoki, shit, haska, stb...)

FELHASZNÁLÁS:

A csokoládéhoz hasonló anyagot megégetik, majd összemorzsolják és ekkor keverik dohánnyal vagy oldják fel vízben és lenyelik, illetve egyszerűen elrágják. Készítenek belőle továbbá süteményt (ez az un. haspie vagy special pie) és sodornak belőle jointot, vagy fogyasztják még vízpipában ez az un. bong.

HATÁSAI:

- Szájszárazság, szédülés
- Fokozott szív működés, folyamatos nevetés, mozgáskényszer, koordinálatlan mozgás
- Bódultság, szédülés, esetleg enyhe hallucinációk, időérzék elvesztése
- Továbbá ua. mint marihuana
- Bizonyos személyeknél a drog használata lappangó lelki, személyiség problémákat hozhat felszínre

TÚLADAGOLÁSA:

Hányinger, álomérzet (un. bealvás), amelynél fennáll az aspiratio veszélye ami azt jelenti hogy, a fogyasztó megfulladhat a saját hányadékától. Előfordulhat fokozott szív működés és a vérnyomás drasztikus ingadozása.

ELVONÁSI TÜNETEI:

Erős pszichikai függőséget okoz! Kialakul a drogfogyasztókra jellemző élet, kötelezettségek iránti közömbösség. Nem bizonyított, hogy hosszú távon nem okoz fizikai függőséget.

KENDER ÉS SZÁRMAZÉKAINAK KÉMIAI ÖSSZETÉTELE:

Valamennyi meditatív hatású cannabis-termék olajos tartalmú anyagok, az úgynevezett cannabidolok különféle töménységű hatóanyag keverékét tartalmazza. A fő hatóanyag a tetrahidrocannabidol. (THC) Más olyan cannabidolok is léteznek, amelyek pszichoaktív hatása hasonló (CBD, CBN). A THC mesterséges úton is előállítható. Hatása hasonló a természetes eredetű cannabis-termékekére, azonban ezeknél jóval meditatívabb. A THC legnagyobb töménységben a nőnemű virágokból elkülönített gyantában (hasis), legkisebb mennyiségben a hím nemű növények leveleiben fordul elő. A hasisból nyert olaj hatóanyag-tartalma nagyon magas.

ÉLMÉNY BESZÁMOLÓ A HATÁSÁRÓL *(használók írásai):*

„...Először csak lengett a csillár, ha hosszan néztem, de aztán már forgott körbe a szobában és labda lett, így saját maga is pörgött és ment össze-vissza a szobában és ugrált mint a stroboszkóp. Meg ők ők is ugráltak és Ő írt a levegőbe a cigivel, de nem tudtam elolvasni, mert visszafelé írt, aztán az ujjával is és olyan csíkot húzott mint az égen a repülő...”

... Ha a kezedet gyorsan így mozgatod akkor olyan mintha régi filmet néznél és ugrálsz (+ még 3 mondat mire ezt leírtam, mert tök hosszú volt pedig el... én tudok úgy írni, hogy a beszállás tempójában, de most nem.) Csak azt te nem tudod, hogy pont te voltál a régi film, mikor így mozgatad a kezed, és nekem tök jó volt mert ugrált.”

„...Nem éreztem semmit mindenki más már jól volt. Így elrágtam még egy nagyobb darabot. Mikor megérkeztünk egyből kész voltam. Forgott velem a világ, minden hullámozott és egyedül voltam az időben. Hallottam a többiek hangját tudtam, hogy ott vannak, de mégsem voltak ott. Aztán minden olyan fényes volt és forgott körbe-körbe. Aztán autóban ültünk, azt hiszem egy pár kép kiesett. Arra eszméltem, hogy iszonyúan zsibbad a szám, a karom és a felső testem, de a szívem iszonyúan kalapált Egyszer csak kivert a víz és nem akart verni a szívem. Iszonyúan megijedtem és mondtam, hogy túladagoltam, vigyenek be az első kórházba. Persze nem vittek. Órákon keresztül nyugtattak, aztán elmúlt. Iszonyúan megkönnyebbültem... Túléltem.”

Ennyit a cannabisról, most térjünk át a hazánkban jelenleg legnépszerűbb kábítószerre, melyek a „party drogok” nevet viselik. Ezekkel már nem lehet bohóckodni, túladagolásuk halálos lehet. Sajnos ma már szinte mindenhol hozzá lehet jutni és az árusok elfelejtik a helyes adagolást elmondani (csak a pénz számít) ebből sok halálos baleset származott az utóbbi évben. Meg kell még említeni, hogy ezek a szintetikus kábítószer nagy mennyiségű szennyező anyagot tartalmaznak és ez további veszélyeket (mérgezési lehetőségeket) rejt magában.

Amphetamin származékok és az LSD

(ún.: Party vagy disco drogok)

► SPEED

ELŐÁLLÍTÁSA, EREDETE:

Amphetaminnak egy fajtája, szintetikus úton állítják elő

Először katonai célra használják az USA-ban, Japánban elitalakulatok stimuláló teljesítmény növelő szere mind a mai napig, a vietnami háborúban széles körben használták.

Az 1950-60-as években fogyasztó szerként használják, az USA-ban, de elvonási tünetei és depresszáns utóhatása miatt betiltották.

Eleinte főleg orvosok, e.ü. dolgozók, orvostanhallgatók használták teljesítményük növelésére, de napjainkban a rave és acid, trance stb. partik egyik kábítószerre, használata széles körben elterjedt.

FORMÁJA:

Fehér, sárga, vagy rózsaszín por illetve tablettá.

FELHASZNÁLÁSI MÓDJA:

Leggyakrabban orron át szívják fel, de előfordul, hogy kávéba, más italba keverik. Ritkán feloldva, vénásan juttatják a szervezetbe.

HATÁSA:

Kb. 10-30 percen belül jelentkeznek, elmulasztja a fáradtság és az éhségérzetet, fokozza az agyi illetve testi teljesítő-képességet, közérzetet javító hatása van.

Fokozza a szív működést, az anyagcserét, fokozott izzadás, felhevülés jelentkezik, mozgáskényszer, szájszárazság lép fel. Növeli az agresszivitást, gyakran hallucinációkat. Testsúly csökkenést idéz elő.

Rendszeres használata kb. 2 éven belül, nem tudatos használónál már jóval hamarabb teljesen tönkre teszi a belső szerveket (szív, máj, vese), esetlegesen halált okoz.

Túladagolásban már az első alkalommal bele lehet halni.

UTÓHATÁSA, ELVONÁSI TÜNETEI:

A használónál a szer kiürülése (kialvása után) mély depresszió léphet fel.

Elvonási tünetei: levertség, lábszár illetve alkar fájdalek

TÚLADAGOLÁSA:

Rendkívül veszélyes lehet, mert fennáll a szívinfarktus vagy az agyvérzés veszélye, azonnali orvosi beavatkozásra van szükség.

HALÁLOS DÓZISA:

Egyéntől és töménységtől függően, kezdő használóknál 0,8-2 gramm

► LSD

ELŐÁLLÍTÁSA, EREDETE:

LSD → Lizersav dietil amid.

Az anyarozs gombájából állították elő, de manapság már szintetikus úton készítik.

1938-ban fedezték fel farmakológiai kísérletek során véletlenül. Orvosi pszichiátriai célra használták eleinte, ma már kizárólag kábítószernek használják. Első divathullámát a '60-as évek hippi szubkultúrájában élte (pl. Jim Morrison kedvenc kábítószer). Másodvirágzását a '90-es évek elején kezdte a rave, acid stb. zene megjelenésével.

FELHASZNÁLÁSI MÓDJA:

Szájon át, de ritkán előfordul, hogy feloldva más kábítószerekkel keverve vénásan, nagyon ritkán lányok vaginán keresztül juttatják a szervezetbe.

FORMÁJA:

Európában szinte kizárólag LSD blyegként, USA-ban folyadék illetve tableta vagy kapszula formájában fordul elő. Az extasy tabletták döntő többsége is tartalmaz kisebb-nagyobb százalékban LSD-t.

Fontos: az LSD blyeg lényegesen kisebb mint a postai blyeg!

HATÁSA:

Hallucinogén. 30-45 percen belül fejt ki hatását, legnagyobb részét a máj és a vese feldolgozza, majd a szervezet 8-12 órán belül kiválasztja.

Hatását az agytörzsre és a köztiagyra fejt ki, elsősorban azokra az agysejtekre, amelyek az érzékszervi ingerekre adott érzelmi reakciókat szabályozzák.

Növeli az optikai, akusztikai illetve tapintási (taktilis) érzékenységet, esetleg hallucinációkat, illúziókat, víziókat okoz. A tárgyak elfolyóvá válnak, a térérzékelés megváltozik. Az érzelmeket fokozza (negatív-pozitív).

Kényszerképzeteket, helyzet megítélési zavarokat okoz az idővel, térrel kapcsolatban (kialakulhat a mindenhatóság érzete, superman, rambo komplexus).

Félelmeket, pánikbetegséget, -reakciókat, tudathasadásos tünet együttest, pszichózist, öngyilkosságra való hajlamot, mély depressziót okozhat, főleg „horror trip” esetén.

Flash Back → Az anyag hatása bizonytalan időn belül visszatérhet.

Az LSD-ről azt tartják, hogy mindenre képes (negatív értelemben), csak az anyag mennyiségétől és a használó személyiségétől függ. Előfordult már aki az első LSD-je miatt élete végéig zárt osztályra került. Súlyos személyiség zavarokat okozhat, lappangó elmebetegséget hozhat felszínre. Előfordul, hogy a használó soha többé nem jön ki az LSDs álmából.

TÚLADAGOLÁSA:

Hányinger, pulzus-vérnyomás váltakozása, pszichotikus tünetek, dühkitörések.

Pánikszerű félelmek.

ELVONÁSI TÜNETEI:

Rendkívül erős pszichikai függőséget okoz, előfordulhatnak depressziók, esetleges alkar és lábszár fájdalmak az amphetamin jelenléte miatt

▶ EXTASY

ELŐÁLLÍTÁSA, FORMÁJA, FELHASZNÁLÁSA:

Kémiaileg változtatott amphetamin származék, erős hatóanyaggal. Nem orvosi célra, szintetikus úton állították elő. Kizárólag kábítószerként használják. Az illegális előállítás miatt összetétele változó gyakran ismeretlen szennyezőanyag tartalma van(!). Ezért hatása kiszámíthatatlan. Szájon át használják, tablettá formájában kerül forgalomba. A tabletták megjelenési formája változatos többnyire kedves figurákat ábrázol.

HATÁSA:

Rendkívül hasonló az amphetamin hatásához, de lényegesen erősebb érzelmi típusú hatásai vannak. Legnagyobb veszélye, hogy kikapcsolja a szervezet védekező mechanizmusait, (éhség, szomjúság, fáradtságérzet) emeli a testhőmérsékletet, többszörös szív, vese és máj terhelést idéz elő. A használó meglévő alaphangulatát fokozza attól függetlenül, hogy az milyen irányú. Hosszú távú használata maradandó máj-, vese- és agykárosodást okoz.

ELVONÁSI TÜNETEI, TÚLADAGOLÁSA:

Ugyanaz mint a speednél.

HALÁLOS DÓZISA:

Használótól és anyagtól függően, kezdő használónál: akár 1-2 tablettá is lehet.

Ópiumszármazékok

▶ ÓPIUM

AZ ÓPIUM KULTÚRTÖRTÉNETE:

A mákot és az ópiumot már Kr.e. 2500 körül is gyógyszerként használták. Az asszír gyógyászatban a mákot „az öröm növénye” néven tartották számon. Az ókori Egyiptomban a Görögországból származó ópiumot orvosi és hedonisztikus célokból egyaránt bevették. Az ópium kinyerésének módját az ókorban igen jól ismerték. Dioszkuridész a Kr.u. első századból származó gyógyszer-tanában már a lehető legpontosabban leírja, hogyan lehet hozzájutni.

Theokritosz szerint a mák Aphrodité könnyeiből keletkezett, amelyeket akkor hullatott, amikor szerelmét Adonisz-t siratta.

Az ópium hamarosan az egész Közel-Keleten fontos gyógyszerré majd kábítószerre vált. Az ópium előállításával és tulajdonságaival kapcsolatos ismereteket az arabok feltehetőleg már igen korán Indiába, később Kínába is elvitték.

Az ópium régóta szilárd helyet foglal el az indiai gyógyászatban, gyógyszerként, méregként és ellenméregként tartják számon. Később afrodisziákumként, kábítószerként is használják.

Az ópium szívása a XIX. századra világszerte elterjedt, sőt egyes helyeken az alkohol élvezeténél is nagyobb szerepet játszott. London az ópiumfogyasztás különösen hírhedt központja volt.

Európában évszázadok óta használják fájdalom csillapítóként.

ELŐÁLLÍTÁSA, FELHASZNÁLÁSA:

Mákból nyerik a mákgubó megmetszésével. A nyers ópiumhoz zsírt és egyéb anyagokat adagolnak → ezt megeszik (afrodiziákum).

A füst ópiumot (csandu) meglehetősen bonyolult eljárásokkal alakítják ki a nyersópiumból → ezt pipában fogyasztják.

Mákszalma eljárás: a megszáradt mákgubókból speciális eljárással teát főznek → máktea (használata rendkívül káros a sok mellékalkaloida miatt).

AZ ÓPIUM HATÁSA:

Kis mennyiségben afrodisziákum, nagyobb mennyiségben pont ellenkezőleg potencia csökkentő, narkotikus hatású szer. De mivel sohasem fogyasztják tisztán a hozzáadott szerektől a hatásai rendkívül széles skálán mozoghatnak. Jelentős mértékben tartalmaz mellék alkaloidot ezért fogyasztása kifejezetten veszélyes (elvonás, túladagolás).

Rudolf Glepke így írt az ópiummámor tüneteiről:

Az ópiumszívó vagy evő érzékei mintegy behúzzák csápjaikat. Egyáltalán nem tompulnak el, ilyesmit csakis az állíthat, aki maga sohasem szívott ópiumot. Azonban a tudat, amely előzőleg fogókarok vagy sarokpánt módján a külvilág felé fordítva tartotta őket, elfordul és bezárja az ablakokat. Az ópium megvilágosít, nem tompít. Sohasem burkol abba a ködbe, mint az alkohol, amelynek mámorában kontúrjait elveszítve elúszik az anyagi, és lelki valóság. Az ópium kioldja a lelket a mindennapok és a külvilág dolgaival való összefonódásából..., Az ópium csendessé, és gyengéddé tesz. Megihleti a fantáziát és szárnyakat ad neki, beleértve az erotikus képzeteket, növeli az érzékenységet, és a gyengédség érzetét, mialatt egyidejűleg általánosan csökkenti a mozgási szükségletet, a tenni akarást, a közlési vágyat, a nemi potenciát, a becsvágyat, az indulatokat, és az agresszivitást.

AZ ÓPIUM KÉMIAI ÖSSZETÉTELE:

Az ópium egy sor jellegzetesen szinergisztikus vagy antagonistikus hatású alkaloidot tartalmaz. A mintegy 40 alkaloidot ópiumalkaloid néven foglalják össze. Különbséget tesznek a morfin típus (morfin, kodein, thebain) és a benzillicochinolin-típus (papaverin, noscapin → narkotin, narcein, nor-laudonsin, reticulín). Az alkaloidok részben savak sóiként (mekonsav, tejsav, fumarsav, kénsav) vannak jelen az ópiumban. Fő hatóanyaga a morfin, amely nyugtató-hipnotikus, narkotikus, köhögéscsillapító, légzésgátló és székrekészítő tulajdonságokkal rendelkezik.

► MORFIUM

ELŐÁLLÍTÁSA, FELHASZNÁLÁSA:

Az ópiumból vonják ki, a morfin egy ópiumalkaloid. A különböző oldatait orvostudományban használják fájdalomcsillapító, nyugtató, érzéstelenítő célra, erős fájdalmak csillapítására. Kábítószerként való használata főleg az orvosok, e.ü. dolgozók körében terjedt el, viszonylag nehéz hozzájutni.

HATÁSA:

Eufórikus, súlytalan lebegéshez hasonló állapot. A tudatos világtól való teljes elrugaszkodás, tökéletes álomvilág. Rövid ideig tart, a gyakorlott kábítószer függők rendkívül ritkán használják.

TÚLADAGOLÁSA:

Először mély álomszerű eszméletvesztés, majd légzébénulás.

ELVONÁSA:

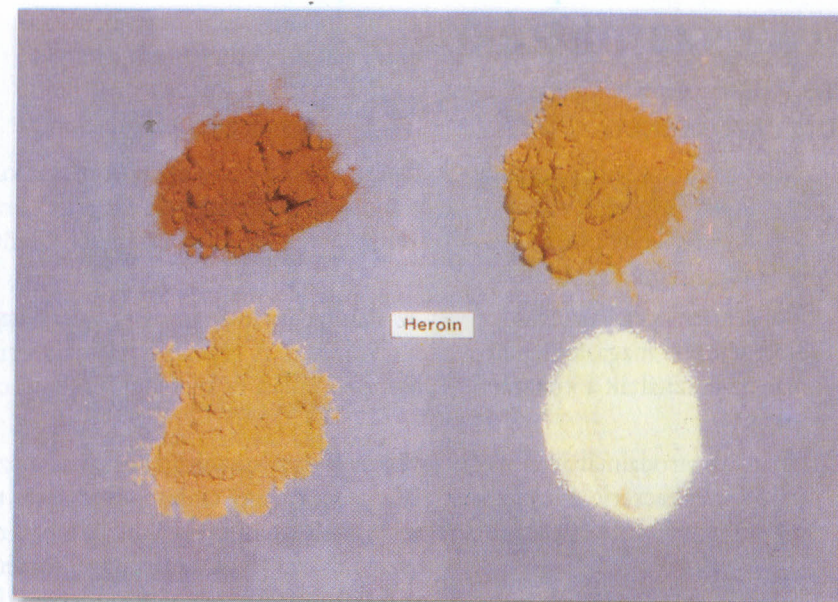
Rendkívül erős lelki, fizikai függőséget alakít ki – fájdalom csillapító hatása miatt –. A szervezet adaptálódik a droghoz és ha nem jut kellő mennyiségű anyag a sejtekhez rendkívül intenzív fizikai fájdalmat érez a beteg, amelybe esetleg bele is halhat. Az elvonási tünetek továbbá még remegéssel, hasmenéssel és pánikszerű idegességgel járnak a használó rendkívül nehezen viseli, ezért szárazelvonás szinte lehetetlen.

► HEROIN

ELŐÁLLÍTÁSA FELHASZNÁLÁSA:

Ópium származék, a morfiomtól kialakult függőség kezelésére fejlesztették ki pótszerként de gyógyászati alkalmazása az erősebb hozzászokás miatt kudarcba fulladt.

Kizárólag kábítószerként használják. Szívják orron át speeddel keverve (speed-ball), keverik kokainnal (coctail), de leggyakrabban feloldva vénás injekció formájában jutatják a szervezetbe (a vérbe kerülő szennyeződések fertőzéseket, vérmérgezést okozhatnak, gyakori használat esetén véna gyulladás, trombózis alakulhat ki. Közös tű és fecskendő használata növeli a HIV fertőzés és a fertőző májgyulladás veszélyét.)

HATÁSA:

A személytelen boldogság. Eufórikus állapotot okoz (Flash) csökkenti illetve megszünteti a szorongásokat, félelmeket. Nyugalmat, kellemes közérzetet alakít ki, megszűnnek a testi-lelki negatív behatások, érzések. Gyomor- és májkárosodást okoz, a idővel szervezet teljes pusztulását idézi elő.

TÚLADAGOLÁSA:

u.a. morfium.

ELVONÁSA:

u.a. morfium csak kb. hatszor intenzívebben.

Koka-származékok

KULTÚRTÖRTÉNET:

A dél-amerikai fejlett civilizációk idejére esik a kokacserje bevonása a kultúrnövények körébe. „Azzal, hogy az istenek létrehozták ezt a kultúrát, az emberek kezébe adták azt a növényt, amely az isten és ember közötti kontaktus fenntartását elősegíti.

A Csendes-óceán partvidékén és az Andokban már jóval az inkák kora előtt létezett magasan fejlett indián civilizáció. A régészeti leletek szerint már itt használták a kokacserje különböző vallási és szerelmi serkentő célokra.

Az inkák birodalmában is szent növénynek – az istenek ajándékának – számított a kokacserje. Hítük szerint Mama Coca, egy csábító, csodálatos nő lakott benne, aki az odaadó embereket az ő isteni ereje által áldásban részesítette. A kokalevél fogyasztása szigorú szabályok betartásával történt. A leveleit az isteneknek áldozták, az ő tiszteletükre rágsálták, illetve szívták be füstjüket. Vallási és állami ünnepek keretében a nép között is szétosztották. A leveleket jóslásra is használták. Bár a kokaint gyógyszerként, élvezeti-, szexuális serkentő szerként is magukhoz vették, fogyasztása állandóan rituális összefüggésekhez kötődött (így a hagyományos értelemben vett függőség nem alakulhatott ki).

A spanyol gyarmatosítók hozták Európába. A kokanövény élenkítő hatásának híre (majd maga az anyag is) rövidesen bejárta az egész világot.

A XIX. sz.-ban egy vegyész előállítja a VIN MARIANI-t, amely bor és kokain kivonat keveréke, amely hatalmas sikereket arat. Köszönő levelek százait kapja a kor szellemi élvonalának képviselőitől (Verne, Zola, Ibsen, XIII. Leó pápa)

A kokain használata széles körben elterjed a művészek, (főleg Párizs) lumpoló gentrik, világfiak, és politikusok között.

Sigmund Freud kiad egy értekezést a kokain áldásos hatásairól. Marvaud is határozottan állást foglal a kokain stimuláló hatásáról, más szerzők funkcionális zavarok illetve időleges idegkimerültség ellen javallják...

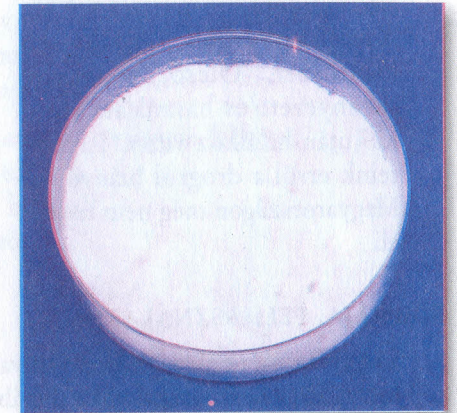
J.S. Pemberton gyógyszerész egy erősen élenkítő hatású üdítőitalt kísérletez ki, ami kokaint és kóla-dió kivonatot tartalmaz. Neve: Coca-Cola. Bár a mai üdítőital ennek csak „névrokona”, de kezdeti sikerei a mai napig érezhetők.

A XX. sz-ra azonban már olyan emberek veszik igénybe a kokaint akik a helytelen, kultúra nélküli használat miatt nem tudnak lemondani annak stimuláló hatásáról és így ma már a perui szerelemistennő növénye csak egy az illegális kábítószeresek közül.

► KOKAIN

FORMÁJA, FELHASZNÁLÁSA:

A tiszta kokain fehér színű por, leggyakrabban felszippanjták, ritkán vénásan használják. Legtöbbször speeddel keverik (ütik be), a tiszta kokain egy adagja kb. egy órán keresztül fejti ki hatását, utána újra rá kell szívni.

HATÁSA:

Fokozza a testi, szellemi teljesítő képességet, eufórikus állapotot idézhet elő. Megszünteti a fáradtságot, szomjúság- és éhségérzetet, illetve egyéb szükségleteket. Szexuális teljesítmény fokozó hatása van (férfiaknál folyamatos erekciót okoz). Jellemzők tipikus hallucináció, „kokain bogarak” → a használó úgy érzi, mintha bogarak mászkálnának a bőre alatt, előfordulhatnak optikai képzelgések (kígyók, sárkányok, vadállatok). Kiürülésekor depressziót, levertséget, agressziót, negatív képzeteket okozhat.

TÚLADAGOLÁSA:

Eszméletlen állapot, drasztikus vérnyomásesés, majd acut szívhalál.

ELVONÁSI TÜNETEI:

Erős pszichikai függőséget okoz, testi függőséget nem de előfordulhatnak bizonyos testi hiányjelenségek. Magyarországon nem jellemző a kokain függőség a rendkívül magas ára miatt.

▶ CRACK

Kokain-hidrokloridból állítják elő, tulajdonképpen tiszta kokain. A legalattomosabb, leggyilkosabb kábítószer. Olcsó, többnyire szennyezett és használata rövid idő után halálhoz vezet. Ismere- teink erről a drogról hiányosak, Magyarországon még nem terjedt el.

FORMÁJA, FELHASZNÁLÁSA:

Sárgás-barna, szilárd, törekeny anyag, kb. tizedgrammos rögök (kavicsok) formájában kerül forgalomba. Pipában, vagy cigarettában fogyasztják.

HATÁSA:

Drasztikusan emeli a vérnyomást, egyszerre van stimuláló és nyugtató ha- tása. Rövid ideig tartó eufórikus hatását, mély depresszió követi. Rendsze- res használata különféle pszichózisokat, növekedő agresszivitást, antiszo- cializálódást, gyors lezüllést okoz. A crack függő személyisége széthullik. Hosszú távú használata paranoiához illetve pszichihózishoz vezethet. Rendkívül erős függőséget okoz, a használó mindenre képes a napi adag- jáért (prostitúció, gyilkosság). Pillanatok alatt felőrli a szervezetet, rövid időn belül halált okoz. Könnyen túladagolható a változó hatóanyag miatt.

TÚLADAGOLÁSA:

Drasztikus vérnyomás és pulzus növekedés, szívroham vagy agyvérzés.

ELVONÁSI TÜNETEI:

Elviselhetetlenül erős pszichikai elvonási tünetei vannak, előfordulnak hallucinációk, víziók, pszichózisok, agresszió, acting outok, pánik reak- ciók. Fizikai elvonási tüneteiről nincsenek ismereteink. Testi hiányjelen- sége: sűrű petyhüdt, megereszkedett bőr. A leszokás erről a szerről még a heroinról való leszokásnál is nehezebb(!).

Ennyit szerettünk volna ismertetni a drogokról és veszélyeikről, talán a szokottnál részletesebben, s reméljük épületekre és nem züllésekre szolgál. Zárásnak ismét egy Jim Morrison versből idéznénk:

„...Késő délután, a ritmus szörnyetegei,
Semmit sem hagytál, hogy versenyre kelljen a csenddel.
Remélem mosolyogva mentél, mint egy gyermek el,
Egy álom bűvös foszlánya felé...

...A kertész megtalálta a tetemet, terjengve, lebegve.
Szerencsés hulla! Mi ez a sápadt,
zöld anyag amit csináltak belőled?
Tűszúrások egy istennő bőrén...”

*Ode to L.A.
Jim Morrison
Földes László ford.*

HEPATITIS B

Hepatitis B: veszélyes betegség?

A hepatitis B vírus májgyulladást okoz. Ez lehet teljesen tünetmentes, vagy sárgasággal (a bőr és a szemfehérje sárga elszíneződésével) járó súlyos, lassan gyógyuló betegség is. Néha halálos kimenetelű. Általában meggyógyul, de a fertőzés átmehet krónikus májgyulladásba. Ez éveket kevés panaszt okoz, de a beteg erősen fertőző, mert hordozza a vírust. A lappangó fertőzés magában hordja életveszélyes betegségeket, mint a májsugorodás és a májrák kialakulásának veszélyét.

Hepatitis B: megállapítható-e a fertőzöttség?

Vérvizsgálattal könnyen kimutatható, sőt a védettség is. Ha tudni akarod, mi a helyzeted e téren, fordulj háziorvosodhoz bizalommal.

Hepatitis B: milyen gyakori?

Magyarországon évente 200-300 B-hepatitis esetet tartanak számon, de ha figyelembe vesszük a tünetmentes fertőzéseket is, valószínűleg háromszor ennyi lehet. A legtöbb megbetegedés a fiatal felnőttkorban fordul elő. A vírushordozók számát százezerre becsülik. Vannak országok (Kelet- és Dél-Európa, Ázsia, Afrika), ahol sokkal több beteg van: a világon évente egymillió ember hal meg a B-vírusfertőzés okozta betegségekben. A rák okozta halálozás második leggyakoribb oka a dohányzás után.

Hepatitis B: hogyan terjed?

A vírus a vér és a testnedvek útján fertőz. Megjelenik a nyálban, ondófolyadékban, hüvelyváladékban, áthatol a nyálkahártyákon, láthatatlan bőrsérüléseken bejutó parányi mennyiségű vér vagy testnedv már betegséget okoz a védtelen szervezetben. A fertőzőképesség százszorosa a hasonló módon terjedő HIV vírusénak, ami az AIDS kórokozója.

A fertőzés leggyakoribb útjai:

- szexuális kapcsolat
- intravénás droghasználat közös tűvel, fecskendővel
- tetoválás, akupunktúra, füllyukasztás nem kellően fertőtlenített eszközökkel
- közös borotva, közös fogkefe használata
- vírushordozó anya újszülöttjét fertőzi

Hepatitis B: veszélyben vagy-e?

Tulajdonképpen bárki megkaphatja, de vannak, akik életmódjuk vagy foglalkozásuk következtében különösen veszélyeztetettek.

Gondold át a következőket:

- Gyakran - évente több, mint kétszer - cseréled szexuális partneredet?
- Neked vagy partnerednek több ízben fel kellett már keresni a nemibeteg gondozót?
- Neked vagy partnerednek volt-e kapcsolata prostituálttal, vagy afrikai, távolkeleti országból származó személlyel?
- Te vagy partnered használt-e intravénás drogot, vagy volt-e valamelyikőtöknek szexuális kapcsolata drogot használóval?
- Van-e a családodban B-vírushordozó?
- Szabadidős tevékenységed során ki vagy-e téve sérülésnek (pl. küzdősportok)?
- Foglalkozásod során ki vagy-e téve más ember vérével való érintkezésnek, netán véletlen sérülésnek?

Ha csak egy válaszod is igen, veszélyeztetett vagy

Hepatitis B: gyógyítható?

A sárgasággal járó hepatitist általában leküzdí a szervezet, de amíg a kimenetel bizonytalan, kórházban, szakorvos felügyelete mellett kell feküdni, aki gyógyulásáig gondozza a beteget. A krónikus májbetegség megállapításához egy kis, veszélytelen beavatkozásra, májbiopsziára (a máj szövettani vizsgálatára) lehet szükség. A krónikus B-hepatitist szakintézetben, hosszas injekciós vírusellenes kezeléssel gyógyítják, bár nem mindenkinél hatásos a kezelés. A már kialakult májsugorodást és a májrákot ma még nem tudjuk gyógyítani, de megfelelő kezeléssel a beteg élete meghosszabbítható és életminősége javítható.

Hepatitis B: elkerülhető-e a fertőzés?

Két hatásos védekezési mód van, ezek együttesen hatásosak igazán:

- biztonságos szex: monogám párkapcsolat, óvszer használata
- védőoltás: háziorvosod készséggel felírja a B-hepatitis elleni vakcinát, amely 6 hónapon belül háromszor ismételve teljes és legalább 5 évig tartó védelmet biztosít a fertőzés ellen.
- Az oltás veszélytelen és biztonságos.

Ha úgy érzed, hogy a felsorolt veszélyeztetettek közé tartozol, kérd a védőoltást.

MÁJBETEGEKÉRT ALAPÍTVÁNY

Szent László Kórház
1097 Budapest, Gyáli út 5-7.

ALKOHOL ÉS GYÓGYSZEREK

Története

A különböző alkohol tartalmú italok fogyasztásának története gyakorlatilag egyidős az emberiséggel. Különböző nézetek eltérően ítélik meg az alkoholt: van, aki önmagában is a kábítószer közé sorolja (a fekete kávéval és a cigarettával együtt), és van aki teljesen elfogadhatónak tartja mindennemű fogyasztását. Szerintünk különbséget kell tenni aszerint, hogy valaki „él vagy visszaél” az alkohollal. Nem ugyanaz, mint egy ebéd utáni pohár bor, vagy baráti társasággal egy jó kedélyű péntek esti sörözés, ha valaki a pálinkás üveggel fekszik és kel. Ugyanakkor mi most nem az alkoholizmusról szeretnénk beszélni. Hazánkban a kábítószer fogyasztás nem új keletű jelenség. Az egyik kezdeti formája, a bódulatkeltő szerek használata. Már a 70-es évektől, az alkohol és különböző nyugtató gyógyszerek együttes fogyasztása volt tapasztalható. Ma, amikor bármelyik klasszikus kábítószer is megvehető Magyarországon, a gyógyszer-alkohol kombináció újabb virágkorát éli, olcsósága és a könnyebb beszerezhetősége folytán.

Formája, felhasználási módja, hatása:

Valamely nyugtató, altató gyógyszert, sokszor az orvos által előírt mennyiségnél lényegesen nagyobb adagban alkalmazzák, szeszessítallal együtt. Ezek az anyagok egymás hatását felerősítik, azaz sokkal részegebb lesz mint ugyanolyan mennyiségű alkoholtól gyógyszer nélkül. A függőség is gyorsabban alakul ki, mint ha valaki külön-külön használja ezeket a szereket.

Veszélyei

Az orvos által ajánlott mennyiséget meghaladó adagok okozhatnak gyógyszer mérgezést és ezen keresztül halált. Másik veszélye, hogy az eszméletlen fogyasztó saját hányadékától is megfulladhat.

„FÜBEN, FÁBAN...”

Kicsit boszorkányszerűnek tartjuk a teliholdas éjszakán, éjfélkor gyűjtőútjára induló javasasszony figuráját. Ugyanakkor tudjuk – ha nem is ismerjük őket –, hogy vannak mérges növények, és gyógynövények. Amire kevésbé gondolunk, hogy egy növényre is igaz, ami egy gyógyszerre vagy akár egy jó borra is: a hatása a mennyiségtől és a fogyasztás módjától nagyban függ. A növényi drogokat az emberiség a történelem korai szakaszában is ismerte. A természeti népeknél fontos elemei voltak a vallásnak és a vallási szertartásoknak. Gondoljunk csak a valamely „csodálatos” vagy „isten”i” növényről transzba eső és az istenekkel beszélgető varázslóra. Az alábbiakban néhány olyan növényt szeretnénk bemutatni, melyet hatása alapján a kábítószer közé sorolhatunk. Egy részük akár a kertjeink végében is megtalálható. Más részük, bár távoli kontinenseken honos, híre, vagy jelentősége folytán érdemel említést.

Kék hajnalka mag

Vidéki kiskertek, félig-meddig vadon élő virága. Magját, melyben az LSD-hez hasonló vegyületek fordulnak elő, porrá törve megeszik, vagy dohánnyal keverve elszívják. Hallucinációt kiváltó hatását már az aztékok is ismerték. Az elfogyasztás után néhány óráig, elszívás után rövidebb ideig tartó látási-, hallási- és szaglási hallucinációt okoz. Ehhez sokszor társulhat hányinger és hasgörcs, melyet az LSD-hez hasonló hatóanyag okoz.

Légyölő galóca

Valószínűleg ez az a gomba, amit bárki felismer, még ha soha nem is foglalkozott gombákkal. Hiszen már kisgyermek korunkban találkozunk szép pettyes kalapjával a különböző illusztrált mesekönyvek lapjain. Hallucinációt kiváltó hatóanyagai az iboten sav és a muscimol, melyek miatt már az őskor óta ismerték és használták. Manapság különböző formában – szárítva, nyersen, vagy forrázva – fogyasztják. Ezt követően több órás mély, színes álmot okoz, melyből sokszor nehéz az ébredés. Ezt esetleg emelkedett hangulat, jókedv és hallucinációk követik. Mérgezéskor görcsrohamok lépnek fel.

Csattanó maszlag

A burgonyafélék családjába tartozó, nagytermetű gyomnövény. Magháza nagy számú, néhány milliméter nagyságú fekete magot tartalmaz. Már Homérosz is említést tesz róla az Odüsszeában, sőt „hatását” Cleopátra is használta Caesar meghódításához. A növény minden része tartalmazza hatóanyagait, bár a legnagyobb mennyiségben a magokban fordulnak elő. Elfogyasztása után, egyik hatóanyaga az atropin hatására kettős látás, nyugtalanság, fokozott mozgáskényszer, zavartság, látási- és hallási hallucinációk, delíriumig fokozódó dühöngési állapot léphet fel. A másik hatóanyag a szkopolamin viszont elsősorban bódító hatású és főleg a mozgáskényszert csökkenti. Halálos mérgezést is okozhat. Angol nevét arról az amerikai városról kapta, ahol 1676-ban tömeges mérgezést okozott.

Szerecsendió

Bár hazánkban nem honos, mégis régóta ismert fűszernövény, mely csaknem minden élelmiszerboltban kapható. Hatóanyagai a safrol és az elemicin, melyek hasonló hatásúak mint az amfetamin. Általában néhány dió reszelékét fogyasztják el, ami után néhány óra múlva jelentkezik a hatása, mely akár két napig is eltarthat. Kipirulást, enyhe vérnyomás emelkedést okoz, melyhez a pulzus felgyorsulása és eufóriás érzés társul. Az egyén érzékenységtől nagymértékben függ a kiváltott hatás: van akire teljesen hatástalan, és van akire az LSD-vel összemérhető hatást gyakorol. Mellékhatásként előfordulhat fejfájás, hasi görcsök és szédülés, sőt kóma fellépéséről is beszámoltak.

Psilocybe

A Psilocybe mexicana nevű gombából az indiánok mézzel és kakaóval italt készítettek és ezt fogyasztották. A gomba hallucinogén hatásáért, mely az LSD hatásához nagyon hasonló, a psilocibin illetve vannak ugyanolyan hatású homológterméke a psilocin felelős. Hatása miatt ma is fogyasztják, bár Európában az előfordulása nem olyan gyakori mint az USA-ban. Különböző tartósított formái, szárított vagy „konzerv” gomba jutnak el Európába. Önmagában is okozhat rosszulletet, de ennek valószínűsége nagyobb, ha valamilyen, a gyomorban lévő étellel „nem fér össze”. Veszélyei hasonlóak mint az LSD veszélyei, a fellépő hallucináció nem mindig kellemes, kiválthat pszichotikus reakciókat.

Peyotl, a varázskaktusz

Mexikóban honos, puha húsú, barnás szürke tövisek nélküli kaktusz. Az indiánok évszázadok óta használják levágott és szárított koronájának hallucinációt kiváltó hatását, köré egész vallási kultusz épült. Levágott és szárított korong alakú darabkája a „mescal button”, mely Amerikában a 60-as évek hippifiatalainak egyik kedvelt hallucinogén szere volt. Hatóanyaga a meszkalin.

HÁZUNK TÁJA

Már a 80-as évek elején – amikor a kábítószer fogyasztás még igencsak tabu téma volt hazánkban – különböző médián keresztül felhívták a figyelmet az egyre terjedő szipuzásra. Valamennyi háztartásban több olyan vegyipari termék található, amely mellelleg kábítószerként is használható. Ezeknek a jelentősége részben azokban az időkben volt amikor a klasszikus kábítószeresek még nem voltak ilyen könnyen beszerezhetőek Magyarországon. Másrészt manapság ismét egyre nagyobb teret kapnak olcsóságuk, könnyű hozzáférhetőségük miatt, elsősorban a fiatalok körében.

Az ilyen termékek egyik csoportja a különböző szerves oldószereket (toluol, benzin, triklóretilén, etilacetát, aceton, éter, kloroform stb.) tartalmazó készítmények. Például egyes ragasztók, hígítók, csavarlazító spray, körömlakklemosó, jégoldó. A bennük lévő különböző oldószerek elegye bódultságot, esetleg hallucinációt okoz. Rendszerint zacskóból lélegzik be, így a tüdőn keresztül felszívódva gyorsan fejti ki a hatását. Használata az agy károsodása miatt gyors elbutuláshoz vezet, emellett súlyosan károsítja a májat és a veséket. Viszonylag gyakran okoz fulladásos halált, részben mert bénítja az agy légzési központját, részben pedig balesetszerűen a fejre húzott nejlonzacskó révén. Más típusú veszély rejlik abban, hogy ezek az anyagok nagyon gyúlékonyak, sokszor robbanékonyak.

Szintén a legtöbb háztartásban megtalálható anyag a nitrogén oxidul, vagy magyar nevén a kéjgáz. Ez az anyag van a habszifon patronjában. Édeskés ízű és illatú, színtelen gáz. A gyógyászatban egyes műtéti érzéstelenítéseknel használják. Kábítószerként történő használatakor szódászifonba csavarják a habszifon patron, majd ebből kiengedve szívják be a gázt. Kiseb mennyiségben nevetési kényszer okoz, ezért hívják nevetőgáznak is. Nagyobb mennyiségben bódító hatású, eufóriát, hallucinációkat okoz. Tartós használata a csontvelőt károsíthatja.

A SÖTÉT JÖVŐKÉP

A kábítószeres fenti felsorolása természetesen nem lehet teljes. Szinte naponta jelennek meg a kábítószer piacon egyre újabb hatóanyagok. Végezetül három szintetikus anyagról szeretnénk még szólni. Ezek a PCP, az ICE és a RUSH.

A PCP, vagy teljes nevén a fenciklidin – mint oly sok más mesterségesen előállított szer –, a gyógyszeripari kutatások terméke. Műteti altatásokhoz dolgozták ki, de csak rövid ideig volt forgalomban. Mellékhatásai miatt ma már csak nagyon kevés országban használják, ott is csak állatgyógyászati célokra. Kábítószerként elsősorban Amerikában terjedt el. „Angel Dust”, azaz angyalpor néven. Előfordulása Európában nem jellemző. A PCP tableta vagy injekció hatására hallucinációk lépnek fel, melyek meglehetősen kellemetlenek lehetnek. Csökkenti a fájdalomérzetet, és könnyen vált ki agresszivitást. Külön veszélye, hogy könnyen okoz mérgezést, túladagolást.

Az ICE és a RUSH két olyan anyag, melyek bár feltűntek már hazánkban is, igazán pontos információ történetükről és összetételükről még nem áll rendelkezésre. Így hatásukról és veszélyeikről sem lehet még sokat elmondani.

Ehhez hasonlóan újabb szerek feltűnésére lehet továbbra is számítani. Mivel egy-egy új drog fekete piaci megjelenését nem előzik meg hatástani vizsgálatok, vagy minőségellenőrzés, így a lehetséges kockázatokra csak a kipróbáló áldozatok élete árán szokott fény derülni.

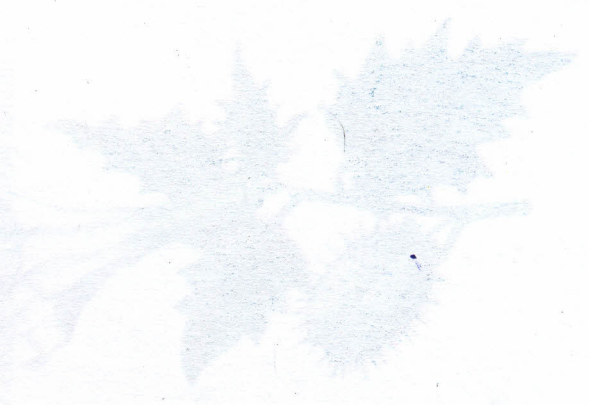

Lándzsagomba

Csattanó maszlag

A kiadványt támogatta:

1. Kakukk	2. Papegály/Vereb	3. Fecske	4. Galamb	5. Vereb	6. Szalamendrak	7. Kenguru	8. Elefant	9. Oroszán	10. Pitbull	11. Bihaly	12. Teve
13. Kis dollár	14. Nagy dollár	15. Vizing dollár	16. S	17. Bugcsiga	18. Makkos	19. Lila-fehér	20. Zöld-fehér	21. Filter	22. Vidor	23. Szende	24. Kuka
25. Pókkló	26. Kalapos mecca	27. Snoopy	28. Fredi	29. Béni	30. Dingo	31. Donald kacsa	32. Gyalogkakukk	33. Maró	34. Batman	35. Superman	36. Sárkány
37. Sárkány	38. Playboy	39. Punk	40. Bomba	41. TNT	42. Villám	43. Nap	44. Föld	45. Mosolygó	46. Mosoly	47. Fáklya	48. Csillag
49. Omega	50. Löher	51. Sziv	52. Virágszirm	53. Korona	54. Pálmafa	55. Sáró, Kalapács	56. Fejze	57. Oxbow	58. Adam		

MÁSKÉPP a kábítószerokról

a HUMANITÁS Ifjúságvédelmi Egyesület kiadványa

GET A TRIP

WITHOUT A TRIP

HUMANITÁS
Ifjúságvédelmi Egyesület

MÁSKÉPP a kábítószerokról